

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM

PHẠM NGỌC QUANG

**BIỆN PHÁP CHỈ ĐẠO ĐỔI MỚI PHƯƠNG PHÁP
DẠY HỌC Ở BẬC TIỂU HỌC CỦA PHÒNG GIÁO DỤC
VÀ ĐÀO TẠO THÀNH PHỐ HẠ LONG -
TỈNH QUẢNG NINH**

LUẬN VĂN THẠC SĨ KHOA HỌC GIÁO DỤC

THÁI NGUYÊN - 2013

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM

PHẠM NGỌC QUANG

**BIỆN PHÁP CHỈ ĐẠO ĐỔI MỚI PHƯƠNG PHÁP
DẠY HỌC Ở BẬC TIỂU HỌC CỦA PHÒNG GIÁO DỤC
VÀ ĐÀO TẠO THÀNH PHỐ HẠ LONG -
TỈNH QUẢNG NINH**

Chuyên ngành: Quản lý giáo dục
Mã số: 60 14 01 14

LUẬN VĂN THẠC SĨ KHOA HỌC GIÁO DỤC

Người hướng dẫn khoa học: TS. Trần Anh Tuấn

THÁI NGUYÊN - 2013

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan đây là công trình nghiên cứu của riêng tôi, các kết quả nghiên cứu là trung thực và chưa được công bố trong bất kỳ công trình nào khác.

Quảng Ninh, tháng 8 năm 2013

Tác giả luận văn

Phạm Ngọc Quang

LỜI CẢM ƠN

Em xin bày tỏ lòng biết ơn và sự kính trọng tới Lãnh đạo trường Đại học sư phạm - Đại học Thái Nguyên, các Thầy giáo Cô giáo đã tham gia giảng dạy và cung cấp những kiến thức cơ bản, sâu sắc, tạo điều kiện giúp đỡ em trong quá trình học tập và nghiên cứu tại nhà trường.

Đặc biệt, em xin gửi lời cảm ơn sâu sắc nhất đến **Tiến sĩ Trần Anh Tuấn**, người đã trực tiếp hướng dẫn khoa học và tận tình giúp đỡ em trong suốt quá trình học tập, nghiên cứu và hoàn thành luận văn.

Tác giả cũng xin gửi lời cảm ơn UBND thành phố Hạ Long, Phòng Giáo dục và Đào tạo, Ban giám hiệu và các thầy cô giáo các trường tiểu học thành phố Hạ Long cùng bạn bè, người thân đã tạo điều kiện cả về thời gian, vật chất, tinh thần cho tác giả trong suốt quá trình học tập, nghiên cứu và hoàn thành luận văn.

Trong quá trình học tập, nghiên cứu và hoàn thành luận văn, mặc dù bản thân em đã luôn cố gắng nhưng chắc chắn không tránh khỏi những khiếm khuyết. Kính mong được sự góp ý, chỉ dẫn của các Thầy, các Cô và các bạn đồng nghiệp.

Em xin trân trọng cảm ơn!

Quảng Ninh, tháng 8 năm 2013

Tác giả

Phạm Ngọc Quang

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN	i
LỜI CẢM ƠN	ii
MỤC LỤC	iii
DANH MỤC CÁC CHỮ VIẾT TẮT	iv
DANH MỤC BẢNG	v
DANH MỤC SƠ ĐỒ	vi
MỞ ĐẦU	1
1. Lý do chọn đề tài	1
2. Mục đích nghiên cứu	2
3. Đối tượng và khách thể nghiên cứu.....	2
4. Nhiệm vụ nghiên cứu	2
5. Giả thuyết khoa học	3
6. Phạm vi giới hạn đề tài	3
7. Phương pháp nghiên cứu	3
8. Cấu trúc nội dung luận văn.....	4
Chương 1. CƠ SỞ LÝ LUẬN CỦA QUẢN LÝ ĐỔI MỚI PHƯƠNG PHÁP DẠY HỌC Ở BẬC TIỂU HỌC VÀ VAI TRÒ CHỈ ĐẠO CỦA PHÒNG GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO	5
1.1. Lịch sử nghiên cứu vấn đề.....	5
1.1.1. Trên thế giới	5
1.1.2. Ở Việt Nam.....	5
1.2. Một số khái niệm liên quan đến đề tài nghiên cứu.....	8
1.2.1. Quản lý, quản lý giáo dục.....	8
1.2.1.1. Quản lý.....	8
1.2.1.2. Quản lý giáo dục.....	9
1.2.2. Quản lý nhà trường	10
1.2.3. Hoạt động dạy học và quản lý hoạt động dạy học.....	10
1.2.3.1. Hoạt động dạy học	10
1.2.3.2. Quản lý hoạt động dạy học	12
1.2.4. Phương pháp dạy học và đổi mới phương pháp dạy học ở trường phổ thông...	13

1.2.4.1. Phương pháp dạy học	13
1.2.4.2. Đổi mới phương pháp dạy học	15
1.2.5. Khái niệm “chỉ đạo hoạt động đổi mới phương pháp dạy học” và mối quan hệ với các chức năng quản lý.....	16
1.2.5.1. Các chức năng quản lý.....	16
1.2.5.2. Khái niệm “chỉ đạo hoạt động” trong quá trình quản lý	17
1.3. Một số cơ sở lý luận về quản lý đổi mới PPDH ở trường Tiểu học.....	18
1.3.1. Một số đặc điểm của hoạt động dạy học ở trường tiểu học	18
1.3.1.1. Một số đặc điểm của hoạt động dạy học tiểu học	18
1.3.1.2. PPDH dạy học tiểu học.....	19
1.3.2. Mục tiêu và vai trò của đổi mới PPDH ở trường tiểu học.....	19
1.3.3. Nội dung của quản lý hoạt động đổi mới PPDH ở trường tiểu học	20
1.3.4. Những yếu tố ảnh hưởng đến quá trình quản lý đổi mới PPDH tiểu học	21
1.3.5. Vai trò của Hiệu trưởng trường tiểu học trong chỉ đạo đổi mới PPDH ..	22
1.4. Vai trò và nội dung công tác chỉ đạo đổi mới PPDH tiểu học của Phòng Giáo dục và Đào tạo	23
1.4.1. Vai trò của Phòng GD&ĐT trong quản lý hoạt động dạy học.....	23
1.4.1.1. Chức năng của phòng giáo dục và đào tạo	23
1.4.1.2. Chức năng của Phòng GD&ĐT trong quản lý hoạt động dạy học tiểu học	25
1.4.2. Mục tiêu và nội dung công tác chỉ đạo đổi mới PPDH tiểu học của Phòng GD&ĐT	26
1.4.2.1. Mục tiêu của công tác chỉ đạo đổi mới PPDH tiểu học của Phòng GD&ĐT	26
1.4.2.1. Nội dung của công tác chỉ đạo đổi mới PPDH dạy học tiểu học của Phòng GD&ĐT gồm.....	27
Kết luận chương 1.....	30
Chương 2. THỰC TRẠNG QUẢN LÝ, CHỈ ĐẠO ĐỔI MỚI PPDH DẠY HỌC Ở CÁC TRƯỜNG TIỂU HỌC THÀNH PHỐ HẠ LONG - TỈNH QUẢNG NINH.....	31
2.1. Khái quát về tình hình kinh tế - xã hội và phát triển giáo dục	31
2.1.1. Vị trí địa lý.....	31
2.1.2. Điều kiện kinh tế.....	31
2.1.3. Về giáo dục - đào tạo	32

2.2. Khái quát về hoạt động dạy học ở các trường tiểu học	32
2.2.1. Quy mô, số lượng và chất lượng	32
2.2.2. Đội ngũ giáo viên và cán bộ quản lý.	35
2.2.2.1. Về đặc điểm đội ngũ giáo viên của các trường Tiểu học Tp. Hạ Long	35
2.2.2.2. Về đặc điểm đội CBQL của các trường Tiểu học TP Hạ Long	35
2.2.3. Cơ sở vật chất và môi trường dạy học	36
2.3. Thực trạng đổi mới PPDH dạy học ở trường Tiểu học	37
2.3.1. Nhận thức của cán bộ, giáo viên về sự cần thiết của đổi mới PPDH.....	37
2.3.2. Nhận thức của cán bộ, giáo viên về các nội dung đổi mới PPDH	38
2.3.3. Thực trạng các hoạt động đổi mới PPDH của giáo viên	39
2.3.3.1. Thực trạng đổi mới khâu thiết kế bài dạy và hoạt động giảng dạy	40
2.3.3.2. Thực trạng kiểm tra, đánh giá kết quả học tập của học sinh	43
2.3.3.3. Thực trạng sử dụng TBDH và CNTT vào việc đổi mới PPDH	44
2.4. Thực trạng chỉ đạo đổi mới PPDH ở các trường tiểu học Tp. Hạ Long tỉnh Quảng Ninh.....	46
2.4.1. Thực trạng lập kế hoạch chỉ đạo đổi mới PPDH.....	46
2.4.2. Thực trạng các hình thức quản lý đổi mới PPDH của Hiệu trưởng trường Tiểu Tp. Hạ Long	51
2.4.2.1. Bồi dưỡng nâng cao nhận thức và năng lực giáo viên về đổi mới PPDH	51
2.4.2.2. Thực trạng quản lí đổi mới thiết kế bài dạy và tổ chức hoạt động dạy học ..	52
2.4.2.3. Thực trạng quản lí việc khai thác, sử dụng CSVC và TBDH của giáo viên ..	54
2.4.2.4. Thực trạng quản lý công tác thi đua - khen thưởng	56
2.4.2.5. Thực trạng quản lý hoạt động của các đoàn thể trong nhà trường	56
2.4.2.6. Thực trạng quản lý phối hợp hoạt động của Ban đại diện cha mẹ học sinh và các lực lượng giáo dục khác.....	56
2.5. Thực trạng công tác chỉ đạo đổi mới PPDH của phòng GD&ĐT đối với các trường tiểu học Tp. Hạ Long	57
2.5.1. Thực trạng lập kế hoạch chỉ đạo đổi mới PPDH của Phòng GD&ĐT Tp. Hạ Long	57
2.5.2. Thực trạng các biện pháp chỉ đạo, hướng dẫn, hỗ trợ đổi mới PPDH của phòng giáo dục đối với các trường tiểu học Tp. Hạ Long.....	58
2.5.3. Thực trạng thanh tra, kiểm tra hoạt động đổi mới PPDH dạy học đánh giá, chuyên môn Giáo viên	63

2.5.3.1. Tổ chức lực lượng.....	63
2.5.3.2. Bồi dưỡng nghiệp vụ cộng tác viên thanh tra chuyên môn.....	64
2.5.3.3. Hoạt động thanh tra chuyên môn phòng GD&ĐT	64
2.5.4. Thực trạng chỉ đạo sử dụng TBDH, ứng dụng CNTT phục vụ đổi mới dạy học.....	67
2.5.4.1. Chỉ đạo sử dụng TBDH.....	67
2.5.4.2. Công tác Thư viện trường học.....	67
2.5.4.3. Công tác ứng dụng công nghệ thông tin.....	68
2.5.5. Thực trạng chỉ đạo công tác viết sáng kiến kinh nghiệm đổi mới PPDH.....	69
2.6. Phân tích SWOT về các biện pháp quản lý, chỉ đạo đổi mới PPDH hiện hành ở các trường tiểu học Tp. Hạ Long.....	70
2.6.1. Mặt mạnh (Strength).....	70
2.6.2. Mặt yếu (Weakness)	71
2.6.3. Thời cơ (Opportunities).....	72
2.6.4. Thách thức (Threats)	72
Kết luận chương 2.....	74
Chương 3. BIỆN PHÁP CHỈ ĐẠO CỦA PHÒNG GD&ĐT VỀ ĐỔI MỚI PHƯƠNG PHÁP DẠY HỌC Ở CÁC TRƯỜNG TIỂU HỌC THÀNH PHỐ HẠ LONG - TỈNH QUẢNG NINH.....	75
3.1. Một số nguyên tắc đề xuất.....	75
3.1.1. Nguyên tắc đảm bảo tính toàn diện, tính hệ thống và tính đồng bộ.....	75
3.1.2. Nguyên tắc đảm bảo tính kế thừa và phát triển.....	75
3.1.3. Nguyên tắc đảm bảo tính thực tiễn và khả thi.....	75
3.1.4. Đảm bảo chức năng đặc thù của Phòng GD&ĐT và sự phối hợp với Hiệu trưởng trường tiểu học	76
3.2. Một số biện pháp chỉ đạo đổi mới PPDH các trường Tiểu học của Phòng GD&ĐT thành phố Hạ Long - tỉnh Quảng Ninh.....	76
3.2.1. Chỉ đạo Hiệu trưởng các trường làm tốt công tác bồi dưỡng nâng cao nhận thức cho đội ngũ giáo viên về đổi mới PPDH	76
3.2.1.1. Mục đích, ý nghĩa của biện pháp.....	76
3.2.1.2. Nội dung và cách thức chỉ đạo thực hiện biện pháp	77
3.2.1.3. Các điều kiện để thực hiện biện pháp.....	78

3.2.2. Chỉ đạo Hiệu trưởng xây dựng điển hình và nhân rộng điển hình tổ chuyên môn về đổi mới PPDH trong toàn cấp học	78
3.2.2.1. Mục đích, ý nghĩa của biện pháp.....	78
3.2.2.2. Nội dung và cách thức chỉ đạo thực hiện biện pháp	78
3.2.2.3. Điều kiện để thực hiện biện pháp	79
3.2.3. Chỉ đạo Hiệu trưởng thực hiện hoạt động đổi mới PPDH gắn với tổ chức tốt hội thi giáo viên dạy giỏi cấp trường và tham gia thi cấp thành phố	79
3.2.3.1. Mục đích, ý nghĩa của biện pháp.....	79
3.2.3.2. Nội dung và cách thức chỉ đạo thực hiện biện pháp	80
3.2.3.3. Điều kiện để thực hiện biện pháp	81
3.2.4. Chỉ đạo Hiệu trưởng các nhà trường tổ chức hoạt động bồi dưỡng nâng cao chuyên môn, nghiệp vụ do nhà trường tổ chức, đồng thời tổ chức tốt phong trào tự học, tự bồi dưỡng trong đội ngũ giáo viên.....	81
3.2.4.1. Mục đích, ý nghĩa của biện pháp.....	81
3.2.4.2. Nội dung và cách thức chỉ đạo thực hiện biện pháp	82
3.2.4.3. Điều kiện để thực hiện biện pháp	84
3.2.5. Chỉ đạo Hiệu trưởng các trường xây dựng môi trường làm việc, tạo động lực tích cực ở người dạy trong thực hiện đổi mới PPDH.....	84
3.2.5.1. Mục đích, ý nghĩa của biện pháp.....	84
3.2.5.2. Nội dung và cách thức chỉ đạo thực hiện biện pháp	84
3.2.5.3. Điều kiện để thực hiện biện pháp	85
3.2.6. Chỉ đạo Hiệu trưởng làm tốt công tác giáo dục học sinh ý thức học tập và kĩ năng học tập theo quan điểm dạy học tích cực.....	85
3.2.6.1. Mục đích, ý nghĩa của biện pháp.....	85
3.2.6.2. Nội dung và cách thức thực hiện biện pháp	86
3.2.6.3. Điều kiện để thực hiện biện pháp	87
3.2.7. Chỉ đạo Hiệu trưởng làm tốt công tác quản lý, kiểm tra đánh giá việc đổi mới PPDH.....	87
3.2.7.1. Mục đích, ý nghĩa của biện pháp.....	87
3.2.7.2. Nội dung và cách chỉ đạo thực hiện biện pháp.....	88
3.2.7.3. Điều kiện để thực hiện biện pháp	89
3.2.8. Chỉ đạo các nhà trường phối hợp các lực lượng giáo dục làm tốt công tác xã hội hoá giáo dục	89

3.2.8.1. Mục đích, ý nghĩa của biện pháp.....	89
3.2.8.2. Nội dung và cách thức chỉ đạo thực hiện biện pháp	89
3.2.8.3. Điều kiện để thực hiện biện pháp	90
3.2.9. Chỉ đạo Hiệu trưởng thường xuyên bổ sung và tăng cường các điều kiện đảm bảo cho đổi mới PPDH	91
3.2.9.1. Mục đích, ý nghĩa của biện pháp.....	91
3.2.9.2. Nội dung và cách thức chỉ đạo thực hiện biện pháp	91
3.2.9.3. Điều kiện để thực hiện biện pháp	92
3.3. Quan hệ giữa các biện pháp.....	92
3.4. Khảo nghiệm tính khả thi của các biện pháp đề xuất.....	93
3.4.1. Mục đích yêu cầu của khảo nghiệm	93
3.4.2. Kết quả khảo nghiệm tính cấp thiết và tính khả thi của các biện pháp ...	93
Kết luận chương 3.....	96
KẾT LUẬN VÀ KHUYẾN NGHỊ	97
1. Kết luận.....	97
2. Khuyến nghị.....	98
2.1. Đối với Bộ GD&ĐT và Sở GD&ĐT	98
2.2. Đối với Phòng Giáo dục và Đào tạo thành phố Hạ Long.....	99
2.3. Đối với hiệu trưởng các trường tiểu học thành phố Hạ Long tỉnh Quảng Ninh..	99
TÀI LIỆU THAM KHẢO.....	101
PHỤ LỤC	